

Flygstaben upphör

Högkvarter inrättas -

Försvarsmakten står inför en radikal, organisatorisk omdaning. Från att ha bestått av en mängd självständiga myndigheter – lokalt, regionalt och centralt – blir om drygt ett år Försvarsmakten EN enda myndighet. Denna myndighet skall ledas av EN chef, Överbefälhavaren.

Försvarsgrenarna förblir kvar och skall fortsätta att profilera sig. Däremot kommer de fyra, centrala staberna att upphöra att existera. Ur askan likt fågeln Fenix stiger emellertid Högkvarteret, där ÖB är chef.

Organisationsförändringarna har sitt ursprung i ett av regeringen givet rationaliseringsuppdrag, som går under namnet LEMO – Lednings- och myndighetsorganisation för försvaret. Förändringarna innehåller mycket som är bra och positivt. Men tyvärr även det som upplevs negativt. Viss arbetsbrist kommer nämligen att uppstå. Arbetskamrater kommer att drabbas.

Av Överste 1. Kjell Nilsson, Flygstaben

I 1992 års försvarsbeslut beslutade riksdagen att Försvarsmakten från och med den 1 juli 1994 skall vara ombildad till EN myndighet och ledas av EN chef, Överbefälhavaren (ÖB). I dag är t ex varje förband en myndighet. Denna verklighet blir alltså historia om drygt ett år.

Dessutom beslutade riksdagen att minska antalet militärområden till tre, att inrätta tre milounderhållsregementen, att minska det personella innehållet i försvarsområdesstaberna samt att inrätta tre **flygkommandon**, vars gränser överensstämmer med militärområdenas. (Bild 1.)

En rad genomgripande förändringar i övrigt är beslutade eller är nära beslut.

C E 1 med stab avvecklas senast 1996, då uppgifterna övertas av flygkommandochef och central systemledning i Högkvarteret (HKV).

De tre flygkommandona får från den 1 juli 1994 en fristående ställning i förhållande till dagens sektorflottilj. Det innebär att F 4 redan 1993 blir "vanlig" flottilj och att F 10, F 16 och F 21 får renodlad flottiljstatus den 1 juli 1994.

För de s k huvudprogram 5-myndigheterna innebär också statsmakternas

ställningstagande att nuvarande Försvarets Sjukvårdsstyrelse, Försvarets Civilförvaltning, Fortifikationsförvaltningen läggs ner 94-07-01, att Försvarsdata (fr o m den 1 april 1993) och Försvarsmedia privatiseras, att FMV kraftigt minskas (från och med den 1 juli 1993) och samtidigt omorganiseras, att FOA minskas något. Alla dessa myndigheter och bolag skall bygga helt på uppdrag från kunder. Det vill säga huvudkunden Försvars-

makten disponerar pengarna och beställer genom uppdrag alla de tjänster som t ex FMV och FOA skall utföra.

Fyra blir EN

Vad beträffar den centrala ledningen i fred skall ett **gemensamt högkvarter** bildas. Det betyder att de fyra centrala försvarsgrensstaberna avvecklas. En besparing om **cirka 250** arbetstagare antas möjlig mot bakgrund av denna åtgärd. (=En cirka 30-procentig nedskärning.)

Regeringen beslutade strax före jul att det nyrättade Högkvarteret skall indelas i fyra ledningsenheter: Operationsledningen (OPL), Arméledningen (AL), Marinledningen (ML) och Flygvapenledningen (FVL). Vidare skall det finnas en enhet för avvägningsfrågor (Ledningsstaben), en enhet för underrättelse- och säkerhetstjänst (MUST) och en enhet för gemensamma funktioner (Gemensamma staben). Till detta kommer den nyligen inrättade internrevisionen. (Bild 2.)

försvars
makt i
föränd
ring

ÖB tar befälet

Till ÖB knyts en ledningsgrupp bestående av cheferna för de fyra ledningarna och de tre militärbefälhavarna m fl. Chefen för Ledningsstaben bör vara föredragande i ledningsgruppen (= Militärledningen, MIL).

I fred som krig

Högkvarterets grundorganisation skall utgöra en kader för de ledningsenheter som skall ingå i HKV i krig. Detta innebär att flertalet av de som kommer att arbeta i den nya staben från den 1 juli 1994 är freds- och krigsplacerade i samma befattning.

I styrningen av Försvarsmakten skall krigsförbanden vara i centrum. Det gäller såväl när de utnyttjas (krig) som när de produceras (fred).

Krigsförbanden skall så långt möjligt användas som styrbegrepp. Härvid används program som samlingsbegrepp för lika typer av förband och den verksamhet som erfordras för att producera dessa.

ÖB skall såväl under fredskriser som under kris med angreppshot och i krig kunna utöva:

- Operativ ledning
- Produktionsledning
- Ledning av mobilisering

"VI 90-principer"

Ledningssystemet skall bygga på "VI 90" vars principer främst påverkar produktionsledningen i fred. "VI 90" har utformats med utgångspunkt från uppdragstaktikens principer i krig.

Principen med UPPDRAGSSTYRNING inom Försvarsmakten och mot stödjande organisationer (FMV, FortV, FOA m fl) av olika slag skall genomsyra det fortsatta utvecklingsarbetet.

Arbete med att utforma produktionsledningssystem pågår. Följande struktur förutsätts komma att gälla för Flygvapnet.

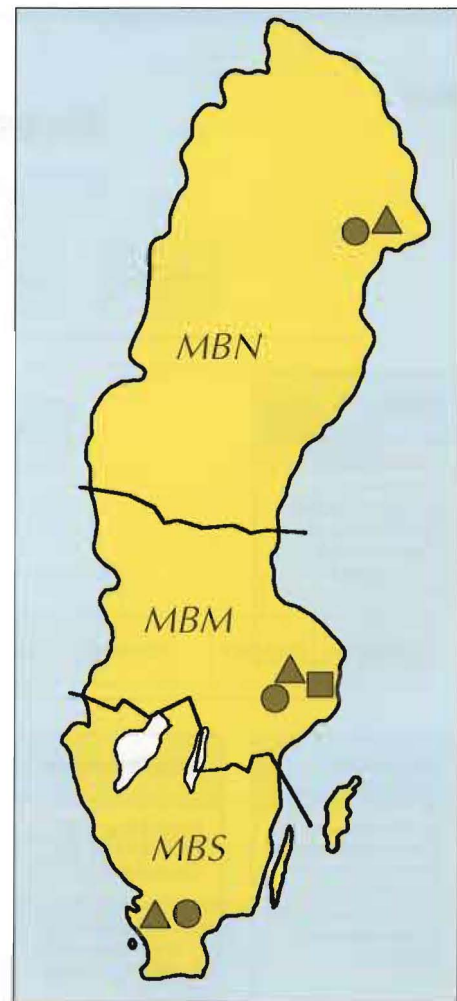
Under ÖB utövas produktionsledningen av fyra **centrala produktionsledare** nämligen:

- ▶ Chefen för Operationsledningen
- ▶ Chefen för Armén¹
- ▶ Chefen för Marinen¹
- ▶ Chefen för Flygvapnet¹

¹ Regeringen har ännu (medio mars) varken tagit ställning i namn- eller bemanningsfrågan.

Dessa ledningschefer ansvarar för att krigsförbanden har rätt kvalitet vid mobilisering och att produktionen genomförs till så låg kostnad som möjligt. Vidare kontrollerar de hur uppdragen uppfylls. De följer utvecklingen av produktiviteten vid förband m m genom inspektioner. De genomför utredningar och studier och lämnar underlag för Försvarsmaktens årsredovisning.

Under de centrala produktionsledarna leder inom Flygvapnet *lokala produktionsledare* produktionen vid förband m m.

Principer

- Ny myndighet – Försvarsmakten • 1994-07-01
- Central ledning – Högkvarteret • 1994-07-01
- Tre militärområden • 1993-07-01
- ▲ Tre flygkommandon • 1993-07-01

Lokala produktionsledare ansvarar för genomförandet av produktionen. Lokala produktionsledare i Flygvapnet är normalt flottiljchef som inom flottiljen delegerar uppdrag till krigsförbandschef.

Som princip skall **krigsförbandschefer** vara mottagare av uppdrag för egna krigsförband.

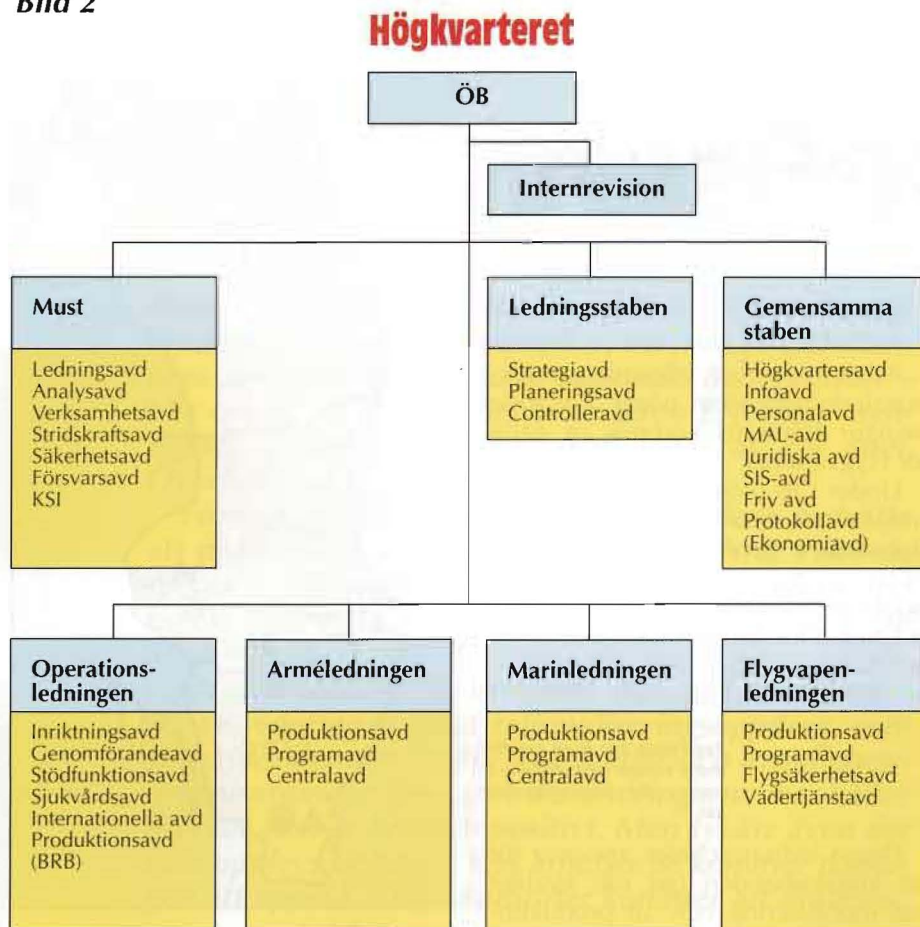
Av eget intresse ser de till att produktionssystemet fungerar, eftersom de även ansvarar för utnyttjandet av förbandet.

Olika rollspel

Denna rollfördelning skiljer sig något från motsvarande ▶

försvars.
makt i
föränd
ring

Bild 2

ledningsprinciper inom Armén respektive Marinen. Där är t ex fördelningschef respektive marinkommandochef regionala produktionsledare med samordningsansvar och brigadchef, ytattackflottiljchef är lokal produktionsledare. För Flygvapnet har *flottiljen* sedan lång tid varit en effektiv och rationell organisation för produktion. Det finns goda möjligheter att samordna olika krigsförbands behov med stödkrav såsom underhåll, MAL-verksamhet m m. En samlad central styrning mot ett begränsat antal flottiljer och skolor är också en personalbesparande modell. Få nivåer, goda erfarenheter och rimlig byråkrati ger totalt sett god produktionseffekt.

Trots detta skall Chefen för Flygvapnet pröva, inom ramen för "FV 95", om nuvarande flottiljstruktur är möjlig att förändra, så att kaderorganiserat krigsförband direkt mot t ex flygkommandochef kan svara såväl för produktion som för krigsförberedelser och därmed skapa ett rollspel som mera liknar Arméns och Marinens system.

Intill dess kan lokal och regional produktionsledares roller i huvudsak

vara densamma för flottilj- och skolchef.

Av fredsrationella skäl är det inte möjligt att helt nå ett idealt uppdragssystem vid övergången till myndigheten Försvarsmakten. Det medför att en hel del verksamhet även fortsättningsvis måste samordnas av de centrala produktionsledarna (i Flygvapnets fall Flygvapenledningen/FVL). Anledningen härtill är

främst Flygvapnets särdrag och riksomfattande verksamhet.

Produktionsprocessens viktigaste inslag är att *femåriga uppdragsförslag* utarbetas av chefer för kaderorganiserade krigsförband till lokal produktionsledare. Dessa förslag skall kunna härledas i hela kedjan upp till regeringen.

Central produktionsledare (Chefen för Flygvapnet) föreslår till ÖB femåriga uppdragsförslag hur varje program skall vidmakthållas. Som underlag för det behöver central produktionsledare kännedom om de olika programmens tänkta utveckling på cirka tio års sikt.

För att det skall vara möjligt att tillämpa en långsiktig uppdragsstyrning med mål angivna på flera års sikt, behöver uppdragens resursdel kompletteras med ett ekonomiskt planeringsbemyndigande. Årsvis behöver därmed central produktionsledare främst komplettera de givna uppdragen (Produktionsverket/ProdV) med utbetalningsmedel ("budget").

FVL i nya HKV

Ledningen av produktionen vid Flygvapnets förband, staber, skolor m m sker från FVL.

Chefens för Flygvapnet uppgifter fördelas på avdelningar enligt nedan och **bild 3**.

- ▶ Produktionsavdelning
- ▶ Programavdelning
- ▶ Flygsäkerhetsavdelning
- ▶ Vädertjänstavdelning

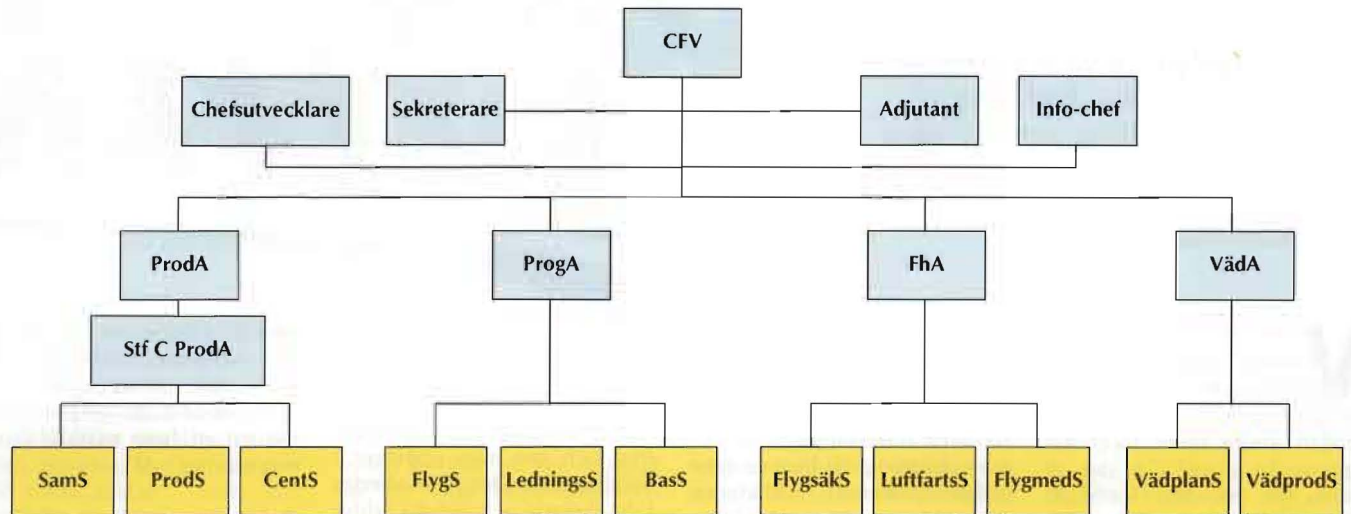
Cheferna för *flygsäkerhets- och vädertjänstavdelningarna* har i stort sett samma uppgifter i HKV som i den nuvarande organisationen. Vissa uppgifter har p g a de snävt tilltagna personalramarna i HKV överlämnats till regionala produktionsledare.

Samlingsbegreppet **program** skall användas för lika typer av krigsförband och den verksamhet som erfordras för att producera dessa.

Chefen för Flygvapnet beslutar, inom ramen för givna uppdrag, i frågor rörande flygvapenstridskrafterna fördelade på följande program:

- Jaktflygförband
- JAS 39-förband
- AJS 37-förband
- Lätta attackflygförband

Flygvapenledningen i Högkvarteret

* Flygvapenledningen totalt: 112
 * Vissa aspirant-/utbildningsbefattningar tillkommer

Bild 3

Organisationsförklaringar:

FVL – Flygvapenledningen

FVL/PROVAVD – Flygvapenledningens produktionsavdelning

FVL/SAM – Samordningssektion

FVL/PROD – Produktionssektion

FVL/CENT – Centralsektion

FVL/PROGAVD – Flygvapenledningens programavdelning

FVL/FLYG – Flygsektionen

FVL/LED – Ledningssektionen

FVL/BAS – Bassektionen

FLYGSÄK – Flygsäkerhetsavdelningen

FLYGSÄKS – Flygsäkerhetssektionen

LUFTFARTS – Luftfartssektionen

FLYGMED – Flygmedicinsektionen

VÄD – Vädertjänstavdelningen

VÄDPLAN – Vädertjänstplaneringssektionen

VÄDPROD – Vädertjänstproduktionssektionen

- Transport- och helikopterförband
- Stridslednings- och luftbevakningsförband
- Lednings- och sambandsförband
- Bas- och flygverkstadsförband

Ovan redovisade program är för närvarande dagens delprogram. Inom kort kommer regeringen att ge direktiv om hur programmen skall sammansättas. Ändringar kan därför bli aktuella när tillämpning sker från den 1 juli 1994.

Ledningar och staber indelas i *avdelningar* i HKV. Avdelningar indelas i sektioner som är lägsta formella indelning.

Programavdelningens huvudansvar i uppdragskedjan blir ett renodlat program/systemarbete.

Respektive programansvarig får alltså i framtiden det totala ansvaret för hela programmet. D v s de ansvarar för målsättningar, systemplaner, programutvecklingsplaner, personalbehov, utbildningsbehov m m.

I **produktionsavdelningen** finns tre sektioner. Alla uppdrag kommer i den

nya flygvapenledningen att verkställas genom produktionsavdelningen, som alltså har ett renodlat avvägnings- och uppdragsarbete.

Samtliga uppdrag från central produktionsledare (Chefen för Flygvapnet) kommer att styras genom produktionssektionen i produktionsavdelningen.

Flygvapenledningen i det nya Högkvarteret skall bestå av 112 medarbetare fördelade på fyra avdelningar och elva sektioner. Av totalantalet beräknas cirka 25 tjänster inte kräva "militär kompetens".

Bantningen möjliggörs genom samordning av funktioner i gemensamma stabsenheter, höjning av nivån på befattningshavare och genom nya arbetsformer.

- ● Det torde stå klart för alla arbetstagare, att dessa förändringar efterhand kommer att beröra alla. Inledningsvis är det i huvudsak de centrala och regionala nivåerna som måste ändra arbetsformer och roller. Men synsättet i produktionsledning innefattar i betydande utsträckning att krigsförbandschef får allt starkare ställning. Ansvaret som skall kunna utkrävas blir starkt förskjutet nedåt i organisationen. ■

C FS/Prod L

